

Nederlandsch Boschbouw-Tijdschrift

Orgaan van de

Nederlandsche Boschbouwvereniging

Oprichter Dr. J. R. Beversluis

2e Jaargang

No. 10

October 1929

Oorspronkelijke Bijdragen

KAN BOSCHBOUW RENTEGEVEND BEDREVEN WORDEN?

door B. STOFFEL.

Deze vraag werd een halve eeuw geleden ook aan den landbouw gesteld. Dit was in den tijd toen guano in gebruik kwam, toen de eerste centrifuge voor boterafscheiding was uitgevonden, toen op afgelegen landgoederen horens en beenderen met een windmolen werden fijn gemalen voor fosforzuurbemesting.

Die hoopvolle tijden heb ik beleefd en enkele geestdriftige pioniers gekend. Een jonger geslacht beschouwt dezen vooruitgang op landbouwgebied als iets vanzelfsprekends, maar hoe geweldig veel teleurstelling en moeite en energie is noodzakelijk geweest om het hedendaagsche inzicht te bereiken.

Op het toenmalige standpunt van den landbouw staan wij heden nog ten opzichte van den boschbouw; wie na ons komen zullen glimlachen over ons gebrekking inzicht.

In Noord-Europa waar de boschbouwers de laatste overblijfselen van het natuurbosch voor oogen hebben en kunnen voortwerken op een oorspronkelijken boschbodem, zijn stemmen opgegaan tegen de kunstmatige boschbehandeling van midden-Europeesche boschbouwers. Het kaalslagsysteem met diepe grondbewerking, overgenomen van den landbouw, dat op boschbouw werd toegepast en ook een korte periode in Noord-Europa meemaakte is in die landen veroordeeld en weder afnemend in midden-Europa.

Voor Noord-Europa heeft de keuze der boomsoorten geen moeilijkheden omdat *Pinus silvestris* en *Picea excelsa* daar steeds de naaldbomen geweest zijn, die iedere winter-temperatuur doorstaan en in de laatste jaren met enkele soorten uit Siberië worden aangevuld.

De groote bron van inkomsten, die de bosschen van Scandinavie en Finland aan die landen bieden, behoeft niet besproken te worden en het boschbouwbedrijf is er in grooten opbloei ondanks de verdwijning der oerbosschen.

De keuze der houtsoorten en de daarmee samenhangende behandeling van onze Nederlandsche bosschen is een vraagstuk in wording, in groei en ontwikkeling maar nog verre van opgelost.

In ons klimaat kunnen andere sneller houtproduceerende houtsoorten groeien dan in Noord-Europa. Wanneer wij *Pinus silvestris* en *Picea excelsa* in onze bosschen brengen dan is het resultaat dat deze ook onder de meest gunstige omstandigheden minderwaardiger hout voortbrengen dan in Noord-Europa, ondanks alle pogingen om door zaadkeuze een voor onze omstandigheden passende variëteit te vinden. Daarbij komt dat deze houtsoorten in ons land geen boschgrond vormen zonder een belangrijke menging met loofhout.

De ingevoerde naaldboomen o.a. Douglas, *Abies grandis*, *Larix leptolepis* enz. vertoonen in den korten tijd die deze boomen hier groeien een uitstekende ontwikkeling en houtkwaliteit en veel grooter houtproduktie dan de boomen uit Noord-Europa. De menging met loofhout hoewel wenschelijk, is niet noodzakelijk om onder deze nieuwe soorten goede boschgrondvorming te verkrijgen.

Dat in den afgelopen winter enkele soorten o.a. Douglas van den strengen vorst hebben geleden is geen reden om deze houtsoort af te keuren maar slechts een aanwijzing om strenger te letten op de herkomst van het zaad dat wij gebruiken. De ontwikkeling en het voortbestaan van bosschen zijn van zoo geheel andere factoren afhankelijk dan die van den landbouw dat iedere vergelijking mank gaat.

De menschen die het bosch in Nederland op economisch gebied gaarne veronachtzamen zijn tot dit inzicht gekomen door gebrek aan kennis van den boschbouw.

Wat kent men in Nederland van boschbouw? welke ervaringen bestaan? Het staatsboschbeheer en de houtvesters der Nederlandsche Heidemaatschappij zijn sedert vele jaren de dragers van nieuwe inzichten.

In de eerste plaats kennen wij het fiasco van onze mijnhoutbosschen waar de grond in slechter toestand achterblijft dan vóór de ontginning. In de tweede plaats onze loofhoutbosschen op landgoederen en buitenplaatsen waar het dunnen op tijd zelden plaats vindt en boschgrondverzorging als regel achterwege blijft.

Evenals in den landbouw is het algemeene inzicht in een meer economische boschbehandeling langzamerhand gekomen en thans nu alle gronden in waarde stijgen door grooter navraag is ook de opbrengst die de boschbouw verschaffen kan een gebiedende eisch.

Door grond- en boscheigenaren worden soms vragen gesteld, waarop men moeilijk kan antwoorden, omdat bij die vragen reeds blijkt dat de vragenstellers ons antwoord niet wenschen.

Over vernieling van onderzaaiing of planting in het bosch door te overvloedig wild spreek ik liever niet. Een andere

is het dunnèn op tijd; door dit na te laten wordt de groei van het bosch vertraagd en in abnormaal droge zomers krijgen veel naaldboomen droge toppen.

Dunnen is niet alleen noodzakelijk in de jeugdperiode maar evenzeer in later jaren wanneer zoowel naaldboomen als loofboomen dicht opeen groeien.

Iedere boom met te weinig kroon ontwikkelt zich slecht en groeit te langzaam, zulke bosschen zijn oneconomisch, maar dit ligt uitsluitend aan de beheerders die boomgroei niet begrijpen.

Wanneer naaldboomen afsterven na droge zomers dan ligt de schuld niet bij de boomsoort maar bij de verzorgers.

Dikwijls groeien deze soorten op plaatsen en onder omstandigheden waar moeder natuur ze nimmer zou gebracht hebben.

Larixkanker en larixmot zijn kwalen, die door doelmatige verzorging tot minimale proportiën worden teruggebracht. Wie moeilijkheden van dergelijken aard in den boschbouw aantreft heeft slechts de boschgrondverzorging energiek door te voeren om baat te vinden.

Velen zullen hierbij opmerken dat de kosten van het onderplanten met loofhout, takbemesting en andere maatregelen die in een moderne boschbehandeling te pas komen te duur worden. Ik kan hierop slechts antwoorden: „begin op kleine schaal”. Dit zelfde antwoord heb ik vele jaren geleden gehoord op landbouwgebied en het kleine is groot geworden. Eerst moet de ernstige overtuiging van de waarde van deze nieuwe ideeën bestaan, vóór dien tijd is het alles ledige praat.

Boschbouw is gebonden aan tijd, het is het werk van geslachten, niet van één menschenleven. Wie droomt van zaaien en oogsten moet landbouwer worden.

Boschbouw en het bosch zijn blijvend, dit is de eenige richting in dit bedrijf die economisch werkt.